

Слижук О.А. Підходи до моделювання навчальних завдань з української літератури у 5-6 класах НУШ. *Стан, проблеми та перспективи розвитку мовно-літературної освіти в умовах реалізації продуктивної освітньої стратегії*: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції педагогічних, науково-педагогічних працівників та студентів (м. Чернігів, 21-22 лютого 2023 р.). Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. С. 180-181.

Слижук Олеся Алімівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
провідний науковий співробітник
відділу навчання української мови та літератури
Інституту педагогіки НАПН України
olesja_2014@ukr.net

ПІДХОДИ ДО МОДЕЛЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У 5-6 КЛАСАХ НУШ

Анотація. У статті порушено проблему структурування уроків української літератури в умовах Нової української школи. Розглянуто концепцію поєднання різних підходів до моделювання навчальних завдань у структурі уроку. Продемонстровано систему завдань, представлену у підручниках української літератури для 5-6 класів НУШ.

Ключові слова: урок літератури, читацька компетентність, ключові компетентності, Нова українська школа, підручник української літератури.

Процес реформування освітньої системи в Україні підпорядкований уніфікації її змісту й методів навчання європейським вимірам. Це питання перебуває під пильною увагою науковців, активно апробується в закладах освіти. Йому присвячені наукові праці Н. Бібік, Л. Гриневич, В. Кременя, О. Ляшенка та ін. Важливим напрямком цих досліджень є створення й апробація моделей структурних елементів освітнього процесу.

Основною формою літературної освіти в сучасній середній загальноосвітній школі є урок. Специфіка, структура, технологія уроків української літератури досить повно розглянута в дослідженнях Ю. Бондаренка, Г. Токмань, В. Шуляра, Т. Яценко та ін. Потребують аналізу та подальшої розробки типи й структура уроків української літератури для адаптаційного (5-6 класи) та основного (7-9 класи) циклів загальної середньої освіти в Новій українській школі. Основним складником структури уроку української

літератури в 5-6 класах є навчальне завдання – спеціально змодельоване вчителем / учителькою завдання, спрямоване на формування предметної читацької та ключових компетентностей НУШ.

На думку учених у галузі методики літератури О. Ісаєвої, Л. Мірошніченко, Г. Токмань найбільш ефективною є структура уроку, яка складається із «ланцюжка навчальних ситуацій», створених за допомогою відповідних завдань.

Складність моделювання навчальних завдань з української літератури полягає у врахуванні підходів до організації навчання в НУШ – дитиноцентрованого (особистісно орієнтованого), компетентнісного та інтегрованого.

Найважливішим із них на адаптаційному освітньому циклі (5-6 класи) є особистісно орієнтоване навчання. О. Ляшенко зазначає: «Стрижневим вектором системи цінностей передусім є цінності дитиноцентрованої освіти. Окрім гуманізації відносин і середовища, це передбачає якнайповніше і точніше врахування природних основ дитячого розвитку – індивідуальних, фізичних, психічних, пізнавальних особливостей і можливостей дітей, їхніх здібностей та інтересів, освітніх потреб» [1, с. 40]. Розробляючи навчальні завдання для підручника української літератури для 5 класу НУШ [4], автори орієнтувалися на врахування життєвого досвіду, можливостей та інтересів учнів та учениць.

Наприклад, це завдання, подані під назвою «Ти вже вмієш»: «Ти вже вмієш розрізняти різні малі жанри (види) усної народної творчості – загадки, скоромовки, приказки. Прочитай матеріал рубрики «Літературознавчий клуб» і поясни, які з наведених висловів є прислів'ями, а які – приказками» [4, с. 14].

Підручник може бути настільною книгою учнів та учениць для самостійного вивчення української літератури, а виконання окремих завдань розраховане на парну або групову роботу. Навчальні завдання підручника можуть бути основою уроків літератури, адже вони враховують послідовність етапів вивчення художніх творів.

Компетентнісний підхід до моделювання навчальних завдань у підручнику української літератури для 5 класу НУШ [4] враховує формування предметної читацької компетентності у єдності всіх її складників – загальнокультурного, літературознавчого, інтерпретаційного, аксіологічного, творчо-мовленнєвого. Також важливим їх компонентом є спрямованість на формування ключових компетентностей НУШ, які, на думку О. Ляшенка «поєднують навчальний, виховний і розвивальний потенціали шкільної освіти, визначають нову філософію освіти, яка ґрунтується на ідеях якості, результативності, особистісній зорієнтованості змісту і результатів, технологічно забезпечує реформування загальної середньої освіти» [1, с. 40].

Інтегрований підхід до моделювання навчальних завдань з української літератури дозволяє у межах одного уроку або вивчення однієї теми формувати наскрізні вміння і навички учнів, розвивати дослідницькі та творчі здібності, медіаграмотність.

Отже, впровадження сучасних підходів до моделювання навчальних завдань у поєднанні з оновленим змістом модельних програм та підручників української літератури для 5-6 класів НУШ (адаптаційний цикл) є одним із пріоритетних напрямів реформування літературної освіти в сучасних умовах.

Список використаних джерел:

1. Ляшенко О. І. Пріоритети розвитку української школи в умовах реформування освіти. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Серія : Педагогічна.* 2016. Вип. 22. С. 39-42.
2. Мартинець Л. А. Сучасні моделі освіти: навч.-метод. посібник. Донецьк, 2015. 102 с.
3. Яценко Т. О. Специфіка уроку української літератури в умовах інформатизації навчального процесу. *Українська мова і література в школі.* 2016. № 4. С. 19-23.

4. Яценко Т., Пахаренко В., Слижук О. Українська література : підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : ВД «Освіта», 2022. 256 с.